JOSIP PUPAČIĆ

Rođen: 19. rujna 1928. u Slimenu pokraj Omiša
Poginuo: 23. svibnja 1971. u zrakoplovnoj nesreći na Krku

Zbirke pjesama:

Kiše pjevaju na jablanima, Mladići, Cvijet izvan sebe, Ustoličenje, Moj križ svejedno gori

More

i gledam more gdje se k meni penje
i slušam more d o b r o j u t r o veli
i ono sluša mene i ja mu šapćem
o d o b r o j u t r o more kažem tiho
pa opet tiše ponovim mu pozdrav
a more sluša pa se smije
pa šuti pa se smije pa se penje
i gledam more i gledam more zlato
i gledam more gdje se k meni penje
i d o b r o j u t r o kažem m o r e z l a t o
i d o b r o j u t r o m o r e more kaže
i zagrli me more oko vrata
i more i ja i ja s morem zlatom
sjedimo skupa na žalu vrh brijega
i smijemo se i smijemo se moru

More

Pejzažni motiv mora pjesnik nagovještava glagolima GLEDAM i SLUŠAM. More se "penje" prema lirskom subjektu (personificirani motiv mora).

Pjesnik uspostavlja dijalog s morem (uzajamno se pozdravljaju). Ponavljanjem pozdrava *dobrojutro* ostvarena je dublja emotivnost koja biva naglašenija stihom MORE ZLATO.

Ishodište pjesnikova udivljenja morem je djetinjstvo (selo Slime kod Poljica). On more ne samo da gleda iz daljine svog sela, želi ga čuti, čezne njegovu blizinu (doziva more k sebi).

Intiman dijalog s personificiranim morem prerasta u sjedinjenje s njime ZAGRLI ME MORE OKO VRATA.

Motiv mora dvojakog je značenja: ZBILJSKO MORE i metafora za voljenu osobu, koju naziva u duhu narodne tradicije MORE ZLATO.

Udivljen morem, pjesnik ga dovodi u vezu sa ženom koju voli. Stih ZAGRLI ME MORE OKO VRATA namjerno je dvosmislen: može značiti morski val koji je zapljusnuo pjesnika, ali i zagrljaj žene.

Stih je slobodan.

Imenica more ponavlja se 14 puta u stihovima pjesme čime se postiže ujednačen ritam talasanja valova i ostvaruje onomatopeja.

Svako je slovo pozdrava posebno istaknuto – grafemska naglašenost ujedno je i značenjska.

Čitava pjesma je jedna rečenica izgovorena u dahu. Prva Pupačićeva pjesma bez interpunkcije, jedini tekst ispisan malim slovima.

Tri moja brata

Kad sam bio tri moja brata i
ja,
kad sam bio
četvorica nas.
Imao sam glas kao vjetar,
ruke kao hridine,
srce
kao viganj.
Jezera su me slikala.
Dizali su me jablani.
Rijeka me umivala za sebe.
Peračice su lovile moju
sliku.
Kad sam bio
tri moja brata
i ja,
kad sam bio
četvorica nas.
Livade su me voljele.
Nosile su moj glas
i njim su sjekle potoke.
Radovao sam se sebi.
Imao sam braću.
(Imao sam uspravan hod.)
To su bila tri moja brata:
moj brat, moj brat, i moj
brat.

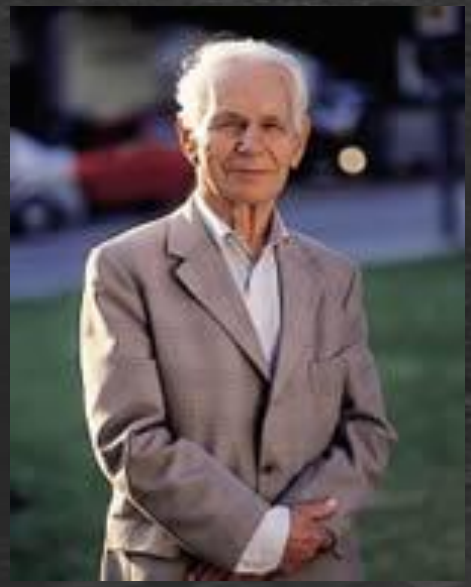

Tri moja brata

Lirska refleksivna pjesma

Stihovi pjesme nadahnuti su potresnom obiteljskom tragedijom, smrću braće ANTE, IVANA i VICKA na hidrocentrali od udara struje.

Pjesnik je snažno izrazio osjećaj vezanosti uz braću uz koju je i malen bio velik. - POREDBE ("Imao sam glas kao vjetar…").
U tom zajedništvu i sjedinjenju s braćom njegova sreća, snaga i ponos su bili neizmjerni i nadilazio je sve nedaće, nadilazio je smrt.

Značenjskim pomakom, naoko gramatičkom nepravilnošću, upotrebom jednine umjesto množine KAD SAM BIO TRI MOJA BRATA I JA, a ne logično KAD SMO BILI, pjesnik nadilazi smrt i ukazuje na vječnost njihovog zajedništva.

MOJ BRAT, MOJ BRAT I MOJ BRAT - Završni stihovi znače zajedništvo braće. Pjesnik naglašava da je on - ONI, da se sastoji od braće, da su jedno.

Tuga je u stihovima namjerno zapostavljena, NEMA SJEĆANJA NA SMRT. Osim uvodnog perfekta KAD SAM BIO TRI MOJA BRATA i završnih stihova TO SU BILA TRI MOJA BRATA I JA. Jedino tim stihovima pjesnik izriče da braće više nema. Svi ostali stihovi pjesme izraz su vedrih sjećanja iz djetinjstva, izražavaju radost življenja.

Slobodan stih.
GRAFOSTRUKTURA PJESME, pripovijedni ton.
Ritam pjesme postignut opkoračenjima i prebacivanjima stihova te uporabom glagolskih oblika (perfekt).

Evo me, moj svijete, na raskršću i tvom i mom.
Oprostimo se. - Ti plačeš.
Moj križ svejedno gori.
Udaljuješ se; bez pozdrava,
bez riječi, bez Boga.
I odlazim prema istoj nepoznatoj zvijezdi.

Moj križ svejedno gori, lirska refleksivna pjesma

Pjesma otvara temeljna filozofsko-egzistencijalna pitanja.

Tema pjesme je izgubljenost, beznađe, otuđenost (od svijeta), strah, nesigurnost, razočaranje u svijet. – SUKOBLJENOST PJESNIKA I SVIJETA

Vizija života - težak, okrutan, mukotrpan - pesimizam

Ponavljanje - "Moj križ svejedno gori" - muka i patnja

Pjesnikov križ jest svijet (njegov i svijet općenito)

SIMBOLIKA KRIŽA koji gori - koji je"uzdignut" i "razapet" , kojega pjesnik "nosi" simbol je svijeta koji je "uzalud stvaran" i " uzalud ljubljen", udaljuje se, bez Boga.

Križ koji gori u sebi nosi klasične biblijske simbole (dvostruke):

- križ kao motiv mučeništva, patnje, boli i smrti
- križ kao motiv spasenja, iskupljenja, života

Motiv prošlosti - davna događanja pjesnik iznosi u obliku pjesničkih slika koje su povezane sa srednjovjekovnom povijesti i književnosti (strijele, majka Margarita - ironija i cinizam prema njenim suzama, davne vojske)

Intertekstualnost – u pjesmi se javlja književna asocijacija na bugaršticu *Majka Margarita* (17.st.)

Pjesnički izričaj obilježen je filozofskim elementima, hermetičnosti I teško razumljivim metaforama, slobodnim stihom, ubrzanim ritmom.

Nekoliko mjeseci uoči tragične nesreće Josip Pupačić je napisao pjesmu "Moj križ svejedno gori", za koju njegovi štovatelji tvrde da je svojevrsna lirska slutnja skorašnje smrti, odnosno vizija njegovog gorućeg aviona gledanog iz zraka. U toj tragičnoj nesreći 23. svibnja 1971. poginule su i njegova žena Benka i kći Rašeljka. Istoimena, posljednja njegova zbirka pjesama, izdana je posthumno 1971. godine.

MLADIĆ S PRVIM ZBIRKAMA PJESAMA Pupačić kao novi član Društva književnika 1955. Iste godine diplomirao je na Filozofskom fakultetu

Josip Pupačić s obitelji u Londonu

"Ništa nije tako veliko i ljudsko kao tuga spojena s ljubavlju. I ništa tako sveto kao život"

Josip Pupačić